

UJVIDÉKI HÍRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félsz évre 18 korona
Negyedévre 4 K 50 f.
Egy hónapra 1 K 80 f.
Egyes szám ára mindenütt 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. KÖNIGSTÄDTLER OTTÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet-tér 7.

Megjelenik

hétfé kivétellel mindennap.

Telefonszám 180.

A döntés

havi ezek — egymondják, — a Sors lépked most végig világrészünk fölött, mint a Goya borzalmas óriása. A vérben forgó szemű Sors: ez képek szép lehet, szóképnek is elmehet, — de igaznak ebben az esetben nem igaz. Nem szokás vitakozni azon, hogy ki csinálja a földrengést, a tornádót, vagy a füstperonoszpórát. De a diplomáták, tintatartó és pezsgős pohár mellett, két éve civódnak azon, ki csinálta a háborút. Mert a háborúval bánni lehet, földözni, siettetni, késleltetni lehet, össze lehet hozni, mint egy kártyapártit, a háboru nem fatum, a háboru emberi csinálmány. Európa ebben a háboruban megkapta, amit keresett.

Európa népeire a kereskedelmi irigység szabadította rá a háborút, — a pragmatikus történetírásnak valószínűleg ez lesz a megállapítása. És ez voltaképpen annyit jelent, hogy a vezető világrész népei nem tudtak szocializálódni. Az ember mindenben társas ember lett, csak a gazdasági életben nem. Az önzés, a haszon, a tulajdon: ezek a gazdasági verseny, a kereskedelmi irigység rugói. A társulás művésze, mely Európát vezető világrészé tette a kulturában, ezek miatt bémult meg a magángazdaság és a világgazdaság intézményeiben. Gazdasági okok miatt a társulás művésze politikai téren elhagyott bennünket: az európai szövetséget nem tudtuk megcsinálni. Azért kell most a közös pusztulásban egyesülni a békeesség kifosztott asztala alatt, mert nem tudtuk belátni, hogy a dusan terített asztal mellett minden nemzet megférhet.

Nem tudtuk, mert hiányos volt az a tudásunk, mely ebben a háboruban oly nagyszerűen megszervezte a démonok egész hadseregét a saját megsemmisítésünkre. Egy tudomány teljesen ismeretlen maradt előttünk: az emberek ismerete. Nem ismerjük a szociális technikát, nem tanultuk ki, hogyan kell a kulturális haladás szolgálatába fogni a társadalmi, nemzeti és állami feladatokat. A magánéletben már majdnem megtanultuk, hogy nem az istenitélet szolgálhat igazságot, hanem a bíró, az osztályok, népek és államok viszonyában azonban még mindig az istenitélet a perdöntő, vér- és tűzpróba.

Ez a tudatlanság juttatta oda Európát, hogy most kilógnak a belei, anélkül, hogy az igazságot kereső nemzetek közül egy is megkapta volna a maga igazát.

Höfer mai jelentése.

Budapest, július 19.

(hivatalos.) OROSZ HARCTÉR: Nincs változás. Modovától délnyugatra ismét visszavertünk néhány orosz előretörést — Jablonyca és Zabie hegy és erdővidékén a harc számos elszigetelt küzdelemre oszlott — Delatyntól délnyugatra csapataink orosz osztagokat, melyek a Pruth nyugati partjára nyomultak elő a folyón át visszaűzték, miközben 300 foglyot ejtettek és két géppuskát zsákmányoltak. Odább északra semmi lényeges nem történt.

OLASZ HARCTÉR: Az olaszok ismételt heves tüzérségi előkészítés után állásainkat a Borcolaszorostól délkeletre háromszor nagy erővel támadtak, ezeket a támadásokat kézigrántókkal, gépvegyverővel és kőgörgetekkel véresen visszavertük. A karinithai arcvonalon az élénk ágyutűz a Falia és Raibler szakaszon tovább tart. Alpini osztagok éjjeli támadása a Mittagkofel területén makacs küzdelem után megtört a védők szívszó kitarításán, akik egy ellenséges géppuskát kerítettek kézre. Tarvisz este ágyutűzben állt. Az Isonzo arcvonalon az olasz tüzérség főleg a Doberdo fensíket tartotta tűz alatt.

DÉLKELETI HARCTÉR: Változatlan.

Höfer altábornagy,

a németek főnökeinek helyettese.

A német jelentés.

Berlin, július 19.

A nagy főhadiszállás jelenté:

NYUGATI HARCTÉR. A Somme területén tegnap este Longueval falut és az azzal kelet felől határos delvilei erdőt a magdeburgi 26-os számú gyalog ezred és az altenburgi ezred kemény harcban ismét elragadták az angoloktól, akik nagy véres veszteségen felül foglyokból 8 tisztet és 280 főnyi legénységet vesztek és jelentékeny számú gépfegyvert hagytak kezünkön. Az Auvilerstől északra levő állásaink, valamint Pozieres déli széle ellenintézett ellenséges támadások, melyeket már záró tűzzel elfojtottunk, semmi sem jártak a legcsekélyebb eredménnyel sem. A Sommetől délre francia résztámadások Barleuxtól északra és Belloisnál megúsultak, más pontokon nem jutottak túl az első kezdeten. A Maastól jobbra az ellenség folytatta hiábavaló erőlködéseit. A Froide Terren levő vonalaink ellen Ban de Sapptól északra egy német járőr vállalkozás sikeres volt.

KELETI HARCTÉR: Hindenburg tábornagy hadseregportja: Rigától délre és délkeletre oroszoknak erősítéssel ismételt támadásai vitéz ezresein ellenállásán az ellenség rendkívüli súlyos veszteségei mellett megtörték. Lipót bajor herceg hadseregportja arcvonalán: A helyzet változatlan. Repülőgépjáratok a minsk-baranowiczi csapatszálítmányokkal megrakott vasvonalnak Horodizja és Bogorjeici állomásaira sikerrel dobta számos bombát. Linsingen tábornok hadseregportja: Az ellenség részben élénkebb tüzelő tevékenységet fejtett ki. Különösen a Stochod mellett, valamint Lucktól nyugatra és délnyugatra. Bothmer grófi tábornok hadserege: Lényeges esemény nem történt.

BALKÁNHARCTÉR: Semmi újsg.

A legfőbb hadvezetőség.

Béke kérdése az orosz koronafinanácson

Stockholm, július 19.

(Az Ujvidéki Hírlap eredeti távirata.)

Pétervárról jelentik: A cár elnöklésével a főhadiszálláson tartott koronafinanácson a tárgyalásokba bevonták a békekérdését is.

Dietzgen Sándor kapitány hősi halálát halt

Fájdalmas és vigasztalan, hogy a legkiválóbbak és a legelső kezéből, akikre már a földön úgy tekintettek, mint földöntúli heroszokra, hullik ki a kard, a karddal, amellyel a hazát védte, az élet. Fiatal élet. Ki tőri derékban a sudár cserfákat? Viharban egyenesen feszengő hajlithathatlan cserfákat. Miért borítják szemfedővel az arcot, amelyen ott vonaglik a kacagás, amellyel ezer halált kacagta? Hiába gyötörünk, hiába tépnek a kérdések, fájdalmat, gyászt nem enyhít, ha megtudjuk a titkokat.

Mesével, mint a síró gyereket, kell eltávolítani a lázadó érzésünket. Meséljünk Csaba királyfőről, aki odaforog a tejuton verbuválja seregét. Ott sorakoznak aranyos menőben a vitéz magyar fiúk. Búszke lovakon gallopoz az armádia, amely csak hőstök fogad magába. Könnyeink szivárványán látjuk Csaba király új seregét, amely élő sziveket használt muníciónak, hogy megvédje Magyarországot . . .

Az égi seregezh pártolt Dietzgen Sándor, a komáromi 12-ik ezred e legendás vitézségű századosa. Tegnap érkezett a szomorú hír, hogy Dietzgen Sándor a trienti kórházban haslövés következtében hősi halált halt. Halála híre, amely az egyik legelőkelőbb újvidéki patricius családot döntötte mély gyászba, a legfájdalmasabb részvételt kellette egész Ujvidéken.

A város büszkeséggel vallotta fiának Dietzgen Sándort, aki hős cselekedeteivel mintaképül szerepelt a úszkarban. Rentetlen hős volt, akit felebbvalói elismertek, katonái imádtak. A háboru kezdete óta járta a harctereket. Mindig az első közt volt, a legnehezebb feladatokra vállalkozott és dicsőséggel küzdött. Fanatikus harcos, aki egy pillanatra sem retent meg a legnagyobb golyózáporban. Ötször sebesült meg és ötödik sérülése okozta halálát. Mellére egész csomó kitüntetéset agtattak. Ott ragyogott a vaskorona rend is, amely a fiatal százados kiváló teljesítményeit élénken bizonyítja.

Mind a három fronton harcolt. Az első sebesülést az orosz harctéren kapta. Egy golyó furta át a combját. Dietzgen kapitány beközlte a sebet és sebesülten vitte rohanra századát. Csak a tábornoka erőlyes parancsára ment a tüzből a kötöző helyre. Egy ellenséges golyó az orrát érte. Majd a két kezén sebesült meg, úgy hogy a kezét nem is tudta mozgatni. Helyi szolgáltra osz-

tótták be, de ő önként jelentkezett újabb harctéri szolgálatra.

Amikor kérdezték, hogy beszéljen hőstetteiről, szerényen kitért: — Csak a kötelességemet teljesítettem.

Legutóbb az olasz frontra került. Roverettónál érte a halóvs junius 19-án. Triesztbe hozták, ahol junius 27-én műtétet végeztek rajta. A sógora *Dzubsinszky* tábornok Bécsbe akarta hoztatni, de visszajött a válasza, hogy Dietgen állapota nem engedi, hogy elszállíthassák. Állapota

aggodalomra ad okot. Július 14-én kélt legutolsó levele, amelyben közli, hogy nagyon gyengének érzi magát.

Hiába kíséreltek meg mindent kezelő orvosai, Dietzen Sándort nem lehetett megmenteni. Betegsége komplikálódott, bélkelye támadt és vasárnapról hétfőre virradó éjszakán kilehelte hősi lelkét. 39 éves volt. Trientben helyezték ideiglenes nyugalomra nagy katonai gyászpompával.

A Dietzen-családot gyászában számosan keresték fel részvételükkel.

Krudy Géza becsülete . . .

Felmentő ítélet a Krudy perben. — Beigazolódta a vádak.

Bácsmege székvárosában, hatalmas, gyönyörű tér homlokoldalán, díszes virágos park-szégyén épült a régi lovagkor romantikájára emlékeztető, a csodaszép elhelyezésével és architektúrájával imponálóan ható zombori megyeháza. A kapuban feszes, díszes világoskék dómányban kivont karddal délceg megyei huszár áll őrt.

Még itt minden a régi Bácskára emlékeztet. A régi híres megyei életre, amikor e hatalmas kastélyszerű megyeház ezergerlyás nagytermében zajlottak le a hét megyében is híres bácskai megyebálok, ahol tündérszép dzsentri leányok táncoltak a palotást és a reggelig eltartó soupeccsárdást, és ahol Bácsmege örökív aranyifjúsága három nap három éjjel hallgatta a cigány muzsikáját és fogyasztották azokat a kimondhatlan mennyiségű italokat, amelyhez hasonló mulatságokat sehol másutt nem rendezték.

És mégis mintha megváltozott volna az a romantikus máz, amely ódi patnával futotta be e ma is díszes épületet. A romantika örökké jókedvtől hangos terméinek egy részéből komoly hangos terméinek egy részéből a komoly igazság csarnoka lett. A megyeháza első emeletének bal szárnyában a királyi törvényszék nyert elhelyezést.

Ennek büntető főtárgyalási termében zajlottak le ma: egy tipikusan bácskai közigazgatási botránynak fájdalmasan ható, *utolsó* akkordjai. A megyei közigazgatás előkelő állásban levő, két tisztviselője állott egymással szemben: mint vádló és vádlott.

És e két ember harca annyi szennyet kevert fel, amely a magyar közigazgatás kinövésének szomorú képét adja, és amelyet a krónikás közigazgatási botrány címen fog feljegyezni.

A vádló és vádlott mai összecsapása a becsületét kereső vádló halálos megbeszésével, leterítésével végződött.

Az Ujvidéki Hirlap néhány hete az igazság erejével érlelés hangon tette szóvá azokat a súlyos visszaeségeket, amelyeknek központjában Krudy Géza megyei árvászeki ülnök, íb. főbíró áll.

Megirtuk és vállaltuk annak bizonyítását, hogy Krudy Géza árvászeki ülnök néhai *Araniczki* Athanáz szabályai jegyző övezgyétől *jogtalan vagyoni előnyök szerzése céljából 20.000 koronát akart kicsikarni.*

Megirtuk és vállaltuk a bizonyítást, hogy Krudy Géza egy olyan kötelezvény aláírására akarta Araniczkyt rábírnai, amely a *Krudy Géza árvászeki ülnök gondjaira és védelmére bízott Araniczky árvák anyagi megkötésével Araniczkyt olyan vagyoni előnyökhöz akarta juttatni, amely az övezgyet nem illeti meg, tette pedig ezt Krudy Géza azért, mert az övezgynek ílymódon juttatandó összegből akarta a maga számára kikötött 20.000 korona összegű jogtalan és erkölcstelen jutalmát fedezni.*

Megirtuk, hogy az a köztiszt-

viselő, aki ilyen súlyos és megbocsáthatlan bünt követel el, egy percig sem kezelheti az árvák pénzét, egy pillanatig sem intézheti az árvák sorsát.

Ezeket a vádakot néhány évvel ezelőtt dr. *Hirmand* Ferenc, ny. vármegyei ügyész emelte Krudy ellen az árvászekhez beadott egyik felebbezésében, amelyek következményeképpen a megyei közigazgatási bizottság megindította Krudy ellen a *fegyelmi vizsgálatot.*

Krudy Géza nagyon a nyeregben ülönök vélhette magát, mert ezenfelül nyilvános *ragalmazás miatt büntető feljelentést is tett* dr. *Hirmand* ellen.

Itt kezdődött Krudy Géza katasztrófája.

Amikor már látta, hogy a hullámok összecsapnak feje felett, a vízbeúló minden erőlködésével küzdött a hullámok ellen, kiegyezett *Hirmand*nal és beadta egy közös kérelmet a közigazgatási bizottsághoz, hogy az egymással levő bajukat szép békésen elintézték. De Bácsmege érdemes főispánja: *Purgly* Sándor arra a legkorrektebb álláspontja helyezkedett, hogy a közigazgatási bizottság nem vághat elébe az igazságszolgáltatás döntésének....

A pert le kellett folytatni.

És itt folytatódott Krudy két-ségbeesése. Amint a vádló monddta a mai főtárgyaláson, ahol csak egy perben szereplő tanu volt, ügyvédet fogadott, kért, kapacitált, terrorizált, hogy igazát kiderítsék.

Bennünk is meg akart félelmiteni, *Pataj* Sándor drt, a vádlott védőjét is próbálta terrorizálni, de mindez nem sikerült neki.

Igy került *Hirmand* dr. ellen megindított *ragalmazási* per a mai folytatolagos főtárgyalás elé, amelynek szenzáció és izgató lefolyásáról tudósítók az alábbiakban számol be:

Pontban 9 órakor nyitotta meg *Eperjessy* Béla törvényszéki elnök a főtárgyalást. A tanács tagjai voltak kivüle *Szendressy* Ödön és *Fajka* Kálmán törvényszéki bírák, a jegyzőkönyvet dr. *Frey* Imre törvényszéki jegyző vezette, a vádhatóságot dr. *Kiszely* János kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr. *Pataj* Sándor látta el.

A tárgyalás megnyitása után az elnök konstataálta, hogy a megidézett dr. *Szelezák* Lajos országgyűlési képviselő és *özv. Araniczky* Athanasz né megjelenlentek.

Bonyodalmak dr. Szlezák kihallgatása körül.

Ezután dr. *Szelezák* Lajos tanukénti kihallgatására került a sor.

Dr. *Szelezák* előadja, hogy *özv. Araniczky*től közjegyző által irt levelet kapott, melyben eliltja őt attól, hogy vallomást tegyen. Bemutatja ezt a levelet is, hozzá füzi azt, hogy *Araniczky* né ugyan megakarta őt bizni a *Pankovits* Ottó elleni ingatlan vételi szerződés érvénytelenítése iránti per-

Tengeri események.

Berlin, július 19.

A Wollf-ügynökség jelenti:

Július 18-án reggel német tengeri repülőgépek bombákkal megtámadták a revali kikötőben horgonyzó ellenséges cirkálókat, torpedónaszádokat, tengeraltjárókat, valamint az ottani katonai telepeket. Az ellenséges haderőket számos kétségtele-nül megállapított találat érte. Így csak az egyik tengeraltjárót négyszer találtuk el. A hajógyári építmények nagy tűzvészét idéztünk elő. Valamennyi tengeri repülőgépünk a szárazföldről történt erővesztésük és az ellenséges repülőgépeknek megkísérelt ellenhatása dacára visszatért a finn tengerből előtt reájuk várakozó tengeri haderőinkhez. Jóllehet az utóbbiakat a kedvező látási viszonyok miatt a szárazföldről igen korán megfigyelték és ellenséges repülőket felderítése ottlétüket megállapította, az ellenséges tengeri haderő még sem mutatkozott.

A tengerészeti vezérkar főnöke.

A magyar határon visszaverjük az oroszokat

Budapest, július 19.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Pester Lloyd haditudósítója jelenti a sajtózállásról: A helyzet az északkeleti fronton nem változott. Wollhyniából a harctérekénység tüzérségi harcra szorított. Az ellenség egyes előretöréseit visszautasítottuk Radzilovtól a Pruthig nyugalom volt. Délkelet-Galicában és Bukovinában az erdős területeken tovább folytak a harcok. A terep természete folytán a próbb ütözöket fejlődtek ki. Az oroszok kísérletet tettek a Ceremos forrás vidékén előnyomulni, de ezeket a kísérleteket épp úgy megghusítottuk mint Moldovától délnyugaira megkísérelt támadásokat. Az oroszok minden erőfeszítésük, hogy a magyar határ hegyeken át előnyomuljanak hiába való volt néhány napelőtti. Delatyntól délre az oroszok átkeltek a Pruthon, de ellentámadással újból a folyó keleti partjára vetettük vissza az ellenséget.

A cár manifestumot intéz a lengyelekhez.

Stockholm, július 19.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Pétervárról jelenti: A legutóbbi koronatanácsos Stürmer bemutatja a lengyelekhez intézendő cári manifestumot, mely a lengyeleknek autonómiát ígér. Az orosz kormányban egyébként kitört a válság. Stürmer miniszterelnök és két miniszter valószínűleg kiválnak a kabinetből.

Tengeri ütközet.

Kopenhága, július 19.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Délnorvégiában hatalmas ágyudörgést hallottak. Egy Zepelin elrepült a partok felett. Valószínűleg a közelben tengeri ütközet volt.

Zekov bolgár generális a harctéri hejzetről.

Budapest, július 19.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Pester Lloyd tudósítója beszélgetést folytatott Zekov bolgár generálisimmussal, aki a következőket mondotta: A helyzet ma az, hogy az ántant mindenütt támad. Az a meggyőződés, hogy mi fogunk győzni. A győzelem bennünk rejlik. Ez a meggyőződés napról-napra erősödik. — A mostani háború számos nemzet sorsában, döntő lesz, nagyon természetes tehát, hogy a harcok nagyterjedelmet öltenek. Jelenleg a szövetségek megfeszítették utolsó erejüket, hogy ellentámadásaikkal változtassanak az esélyeken. De csak átmenetileg tudják az esélyeket megváltoztatni. Annyi bizonyos, hogy helyre állítjuk a régi helyzetet. Az antant ezzel az utolsó kísérletével reményt akar nyujtani népeinek és hadseregeinek a becsületes béke lehetőségére. A központiak nemcsak helyt állnak minden támadásnak, de viszonzózik is azt. Ami a Balkánt illeti, mi feltűzött szuronnal készen állunk.

Békétüntetések

Franciaországban.

Genf, július 19.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Lyonból jelenti: A szabadságot munkásoknak ma be kellett volna vonulniok. A munkások nagy tüntést rendeztek a háboru ellen. Két gyárban 48 óra hosszú szünetelt a munka. A házak falaira békét követelő plakátokat ragasztottak, melyeket a rendőrség eltávolított.

ben, de ő ezt nem vállalta. Azóta többször elmondta neki a per állását, azonban sem megbízást sem ügyvédi díjazást nem kapott, ilyen nem kért, s nem is ígérték neki, tehát teljesen érdektelen. Minthogy azonban nem akar az ügyvédi kötelezőség ellen véteni, kéri a törvényszéket, határozzon, vajjon vallani kötelező-e.

Az elnök kérdést intéz Araniczkynéhoz, vajjon felhatalmazza-e dr. Szlezákot a vallomástételre, mire Araniczkyné határozottan nemmel felelt.

Dr. Szendrassy bíró kérdésére, vajjon akar-e vallani, dr. Szlezák Lajos kijelenti, hogy kellemesebb volna ugyan neki, ha nem kellene vallania, de mert a saját ügyis foglalkozott már az ügyvel, s mert a mult tárgyalásról való elmaradását könnyen léves magyarázatokkal kísérhetnék — nem térhet ki a vallomás elől.

Ügyész: A tanúnak joga, vajjon akar-e vallomást tenni, és a felnek joga az, hogy ettől eltiltsa, de mert a tárgyaláson Araniczkyné eltiltotta a vallomástól, ellenzi a kihallgatását.

A bíróság határozathozatalra visszavonulván rövid tanácskozás után elrendeli, hogy dr. Szlezák Lajost tanúként ki fogja hallgatni, ami ellen az ügyész semmiféle panaszt jelentett be.

A perdöntő kötelezőség.

Dr. Szlezák: Néhány évvel ezelőtt Araniczkyné eljött hozzám, mint régi ismerőséhez és mint férje volt ügyvédjéhez és előadta azt, hogy Krudy Géza megígérte neki, hogy az uralta maradt ingatlan felét közszerzemény címen megfogja neki szerezni, de átadott neki egy kötelezőséget, amelyben 20.000 koronát köt ki ez esetben a maga részére. Ebben a kötelezőségben — amit ezennel bemutatok — különböző eshetőségekre különböző összegeket köt ki Krudy a maga részére aszerint, hogy az ingatlanok milyen arban lesznek eladva. Elmondta nekem Araniczkyné, hogy azt a kötelezőséget Krudy küldte be neki azzal, hogy írja alá. Én a kötelezőséget átvettem és miután azt nem találtam korrektnek, azt tanácsoltam Araniczkynének, hogy ne írja alá. Erre Araniczkyné arra kért, hogy őrizzem meg ezt a kötelezőséget, mert Krudy folyton zaklatja és attól tart, hogy rá fogja venni annak aláírására.

Az elnök erre felolvassa a kötelezőséget egész terjedelmében. E kötelezőség szerint a kedvezményezett, vagyis az, akinek a kötelezőség szól (a szövegben Krudy neve sohasem szerepel, hanem mindig csak ilyen kitételek vannak: „ha On megszerzi”, vagy „ha On eladja”) amennyiben a Paukovits-perben egyezség jönne létre — ha a gyámhatósági jóváhagyást Araniczkyné kiskoru gyermekei részére megszerzi — akkor az Araniczkynének jutó rész egynegyed részét kapja; ha pedig a kiskorúakra örökség fejében jutó ingatlanra a hagyaték javára lesznek beszavatozva és a kedvezményezett által 60.000 koronán felül lesznek eladva, 20.000 koronát kap; ha végül holdanként

900 koronán felül kerül az ingatlan eladásra, az ezt meghaladó többlet fele a kedvezményezettet illeti. Bármely esetre szóló díjazás azonban csak az esetben jár a kedvezményezettnek, ha kieszakölzi, hogy a Paukovits-tól visszahátraható vagyon fele az özvegynek jut közszerzemény címen. A kötelezőség szerint a kedvezményezett 250 koronát adott Araniczkynének és kötelezi magát még ugyanazon év végéig további 800 koronát kölcsön adni. A kötelezőség szerint végül a fizetés és perlés helye Ujvidek. De kikötötte a kötelezőség, hogy a 20.000 koronáról nyugta nem fog adni és a kötelezőség megsemmisítése fog nyugtául szolgálni.

Az elnök dr. Szlezák Lajoshoz: Ebből nem tűnik ki, hogy kinek a javára szól az a kötelezőség?

Dr. Szlezák: Meltóztaték a kötelezőség külsejét is megtekinteni: az Krudyra van címezve.

Az elnök erre konstatálja, hogy a kötelezőség előlapján a következő olvasható: „Tekintetes Krudy Géza urnak, árvaszéki úrnök, Zombor.”

Dr. Szlezák: Egyébként is Araniczkyné nekem egészen kifejezetten mondotta, hogy a kötelezőséget Krudy javára szól. Többször panaszkodott is, hogy rossz anyagi viszonyok között él és Krudy köteles volna neki a kötelezőség értelmében apánást adni, de nem tartja be. Panaszokodott dr. Hirmannra is, hogy ez tőle szintén hasznot akar huzni.

Az elnök kérdésére Krudy elismeri, hogy a kötelezőség az ő keze írása, csak a címzésre azt jegyzi meg, hogy az nem bizonyít ellene, hanem az csak börtékiszéri címzés, a kikötött összegek dr. Hirmann javára szólnak.

Krudy dr. Szlezákhoz: Érdeklődtem-e valaha Nagyságodnál a kötelezőség sorsa felett?

Dr. Szlezák: Természetes, hogy a bünper megindításáig nem érdeklődött. Ellenben a bünper folyama alatt igenis érdeklődött.

— Olvasott-e dr. Hirmanntól is olyan értelmű levelet, melyben ez Araniczkynétől pénzt kér?

— Nem.

Elnök: Kiadta az eszmét a Paukovits perhez?

Dr. Szlezák: Inter duos litigantes mondhatom, hogy én, mert előbb egy hasonló kisebb perben én képviseltem Araniczkynét és azt valamennyi forumon megnyertem.

Dr. Hirmann: A Paukovits féle pert én vittem. Láttam, hogy mindenki kap ebből a perből, hát én, aki Araniczkyné ügyvédje voltam, én ne kapjak semmit?

Krudy Dr. Szlezákhoz: Amikor kézhez vette azt az írást nem gondolt arra, hogy Araniczkyné tévesen informálta, hogy az a kötelezőség másnak és nem nekem szól, hogy az tulajdonképpen ügyvédi díjlevél.

— Araniczkyné teljes bizalommal fordult hozzám és én elhittem neki amit mondott és előadását megerősítette az, hogy a kötelezőségben meg van említve az is, hogy a kiízetett pénzekről Araniczkyné nem fog nyugtát kapni,

hanem elismervényül a kötelezőség vissza adása fog szolgálni.

Ilyen kikötés pedig ügyvédi díjlevélben nem szokott benn foglaltatni. En tehát joggal hittem, hogy a kötelezőség Krudy-nak szól.

Araniczkné újabb vallomása.

Az elnök ezután Araniczkynét szolította a terembe, és figyelmeztetve őt, hogy korábbi vallomását még módosíthatja. Felolvassa Araniczkynének a bécsi vizsgálóbíró előtt eskü alatt tett vallomását, mely szerint Araniczkyné előadta, hogy soha sem kapott Krudytól eladás végett kötelezőséget, az soha nem is kért ilyet, hanem dr. Hirmann kért tőle külön díjazást, és ez akart vele egy blanketát aláírni. Dr. Szlezáknak én sohasem adtam át kötelezőséget de ilyet nem is mutattam neki. — Egy későbbi vallomásában — amikor már dr. Szlezákot és a vizsgálóbíró kihallgatta — már beismeri Araniczkyné, hogy adott dr. Szlezáknak kötelezőséget de nem emlékszik arra, hogy géppel vagy vagy kézírással volt-e írva. Azt azonban nem tudja, hogy a kötelezőség kinek szolgált, de ügyvédi díjakról volt szó benne. Egy még későbbi kihallgatása alkalmával pedig azt vallotta, hogy a kötvényben nem szerepel Krudy neve, de azt Krudy adta át neki azzal, hogy küldje azt aláírva vissza az előadóhoz, vagy az árvaszékhez. Ellenben dr. Hirmann sokszor sürgette szóval a kötelezőség aláírását.

Az elnök ezután elébe tartja Araniczkynének dr. Szlezák vallomását.

Araniczkné: Én ezt a kötelezőséget, mint Hirmann javára szólót vettem át Krudytól, de hogy mit mondtam dr. Szlezáknak, arra nem emlékszem. A kötelezőséget Krudy irodájában vettem át azzal, hogy az Hirmannnak szól, de küldje vissza neki t. i. Krudy-nak, vagy az árvaszékhez.

Elnök (felmutatja a kötelezőséget) Ezt adta át dr. Szlezáknak?

Araniczkné: Lehet, nem emlékszem.

— A kötelezőségben az van, hogy Ön tartozik 250 koronával és kap még 700 koronát. Kinek tartozott és kitől kellett volna még pénzt kapnia?

— Krudy-nak tartoztam.

A szembesítés.

Dr. Szlezák: Araniczkyné nekem kifejezetten mondotta, hogy Krudytól kapta a 250 koronát és az tartozott volna neki még 800 koronát apánás fejében adni, de mert nem adta Araniczkyné bizalmatlankodni kezdett és ezért nem írta alá a kötelezőséget.

Araniczkné: Én dr. Szlezáknak határozottan mondtam, hogy a kötelezőség Hirmann javára szól. Erre biztosan emlékszem.

Dr. Szlezák: (Araniczkné szemébe) Rosszul emlékszik. Nekem azt mondta, hogy Krudy javára szól a kötelezőség.

Az elnök dr. Szlezákhoz: Mért nem adta ki előbb a kötelezőséget.

Dr. Szlezák: Az én kihallga-

tásom már Araniczkyné bécsi kihallgatása után történt. Ebből megtudtam azt, hogy Araniczkyné mindent letagadott, s így a saját reputációját érdekében meg kellett őriznem a kötelezőséget s — bár Araniczkyné már kihallgatása után kérte tőlem — ez okból neki sem adhattam ki.

A megtörtént szembesítés után dr. Szlezák mindenben fenntartja vallomását és megjegyzi, hogy Araniczkyné a vizsgálat befejezése után felkereste őt és kijelentette, hogy az ő (dr. Szlezák) vallomása mindenben igaz, csak hogy kénytelen volt Bécsben úgy vallani, mert nem akarta Krudyt, a családost embert lönkre tenni.

Araniczkné: Ez igaz. (Nagy mozgás a hallgatóságban).

Elnök: (Araniczknéhez) Miből akarta a 20.000 koronát megfizetni.

Araniczkné: Az én pénzem-ből, mert hiszen 10.000 korona az én hozományom volt.

Dr. Szlezák: Araniczkyné nekem azt mondta, hogy arról van szó, hogy olyan egészség fog létrejönni, mely szerint Araniczkyné kapja a közszerzemény címen a vagyon felét és ebből fogja a 20.000 koronát fizetni.

Ezzel dr. Szlezák kihallgatása véget ért, és minthogy az ügyész kijelentette, hogy vallomását valóban fogadja el, megesketését mellőzte.

Dr. Hirmann ezután néhány árvaszéki irat felolvasását kérte annak igazolására, hogy Krudy úgy intézte a dolgot, hogy Araniczkynének legyen amiből fizethet, így javára írta a 10.000 korona hozományt, 9—10 évi kamatokat, biztosítási díjat, pedig semmi sem volt igazolva.

Az elnök az iratokat felolvastatta, a perbeszédre került a sor.

A perbeszéd.

Dr. Kiszely ügyész ismertette a per egész lefolyását és abból azt a következtetést vonta le, hogy sem a kisebb vádak, sem az Araniczkynével összefüggő vádat. Hirmann igazolni nem tudta s ezért kéri a megbüntetését. Súlyosító körülményül kívánja be tudni, hogy hivatalnok társát rágalmazta meg, hogy mint köztisztviselőnek tudnia kellett, hogy csekménye milyen súlyos leszámítás alá esik, hogy őt a gyűlölet vezérelte.

Dr. Pataj védő annak előrebocsátása után, hogy ő nem akar Krudy viselt dolgaival foglalkozni, hanem csak annyit akar felhozni amennyi védence felmentésével szükséges, nem találja a vádlottat elítélhetőnek, mert inkriminált beadványa olyanak tekintendő, mint amely az árvaszéknél a Krudy és Hirmann közötti peresügyben lett beadvány. — De kéri védence felmentését azért is, mert ha a kisebb ügyekben csak azt sikerült is igazolni, hogy Krudy nem járt el egészen korrektül, az Araniczkyné ügyben mindent beigazolt. Dr. Pataj eme hatásos beszéde után, melynek objektivitását az elnök elismerően kiemelte, Hirmann is felhozott néhány szót védelmére, mire a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

Délben hirdette ki az elnök az ítéletet, amely szerint a bíróság Hirmann Ferencet a vád alól felment.

Az indokolásban kifejti az elnök, hogy bár a kisebb ügyekben nem nyújtott a vádlott teljes bizonyítékot, az Araniczkyné ügyében a bíróság igazoltnak látja, hogy Krudy hivatali állásánál fogva olyan vagyoni előnyhöz akart jutni, amely őt meg nem illeti, mert a tanúk vallomásából a kötelezvényből megállapítja bíróság azt, hogy Krudy Géza hivatali eljárásáért bizonyos nagyobb összegeket akart Araniczkynétől maga részére leköttni. Az ügyész az ítélet ellen felbezzett.

Az ítélet hatása Zomborban.

Az ítélet villámgyorsan terjedt el a városban. Széltében-hosszában, utcán, kávéházban, olvasókönyvben másról sem beszéltek, mint Krudy Géza tragédiájáról. Senkit sem lepett meg az ítélet, ha sajnálták is a viveur életű Krudy Gézát, akinek karrierjét kettőroppantotta a törvényszék büntetőtanácsának igazmondása.

Beszélgetés az árvaszék elnökével.

Egy órával az ítélet után a Polgári Kaszinó termeiben kerestük fel dr. Frank Mihály árvaszéki elnököt, Krudy Géza hivatalfőnököt és hozzá azt a kérést intéztük, mondja meg, mi lesz Krudyval?

— A Krudy-ügyben hozott ítélet nem lepett meg, mert ismertem az ügyet, mondotta az árvaszéki elnök. — Dr. Hirmann annak idején felkeresett, hogy az Araniczky ügyben rendeljek ki Krudy helyett más ülnököt, mert Krudy velem szemben animozitással viselkedett. A kérést nem teljesíthettem. Hirmann erre az árvaszékhez beadoit felebbezésében a perből ismert vádakat emelte Krudy ellen. Nyomban jelenttem a főispánnak és átvettem az ügyet a közigazgatási bizottsághoz, amely elene a feylelmit megindította. Közben Krudy büntető pert tett folyamatba, amelynek eldőlője a feylelmi szünetelt. Megkísérelték a perlekedő felek, hogy kibéküljenek, de a közigazgatási bizottság nem engedte, hogy a bíróság döntésének elébe vágjanak.

Az ítélet Krudyra tragikus. A feylelmit most újból felvesszük, ha csak Krudy nem vág annak elébe. . . . Köztisztviselő csak az lehet, akihez semmi vád fel nem érhet. Akit ilyen súlyos váddal illetnek és azt rábizonyítják, hogy maradt az köztisztviselő?

— Sajnálom Krudyt, mert a legkíváltságos jogászom. De fő a becület. . . . Az ítéletről már jelentést tettem Purgly Sándor főispánnak.

Nem kellene mindehez egy szót sem hozzáírni. A Krudy Géza tragédiája eléggé megrázó így is. Nem is akarunk a kivégzett oroszlanon egy utolsó rugni. De mortis nil nisi bene. . .

Csak annyit mondunk: A szereplőket ma sem ismerjük. Kizárólag és egyesegyedül azért tettük magunkéva az ügyet, mert nem tűrheto, hogy a Krudy Géza tovább is kezeljék az árvák ügyeit.

A vádlóról: Hirmann Ferenc dr. szerepléséről is csak annyit jegyzünk meg, hogy a tárgyaláson kiderült tényállás és saját vallomása, vagy mondjuk: elsőlépése alapján az a véleményünk, hogy neki sem áll jól a Cató tógája, mert az ő szénáját sem tartjuk rendbelevőnek.

Ő sem purifikor, hanem a végzet eszköze volt ebben a perben.

És most már igazán alig lehet, hogy Krudy Géza ezeketán megindítja ellenünk nagy hangon beigért sajtópert, pontot teszünk ezen cikkünk után. Részünkről az ügy el van intézve.

Elvégezte a zombori kir. törvényszék igazmondása.

És ez lett Krudy Géza tragédiája.

Mayor József.

HIREK.

Dr. Resch Ferenc repülő-tiszt. Dr. Resch Ferenc újvidéki ügyvéd aki mint főhadnagy teljesített katonai szolgálatot, Wiener Neustadtban letette a repülő tiszti vizsgát. Az új repülő tiszti már el is indult a frontra.

Huszonnegyedikén kezdik meg a háztartási fémek átvételét. A háztartási fémek átvételi bizottság 24-ikén kezdte meg a működését. A fémközpont megrendelő jegyeket küldött a bizottságnak, hogy azok akik a rézüstjeik pótlásáról még nem intézkedtek, ott a bizottság előtt rendeljék meg a vasüstöt. Addig amíg a vasüstöt megkapják a rézüstjeiket használhatják.

Drága szunyókálás. *Ditjakovics* István újvidéki lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy a tiszakalmánfalvai vásárból hazajövet elaludt a kocsiján. Ez alatt egy ismeretlen tettes a zsebéből kiemelte pénztárcáját, amelyben 1000 korona volt. A rendőrség a nyomozást megindította.

Tetten ért csempészek. Tegnap éjszaka a rendőrök gyanusak lettek egy megrakott szénássze-kérre. A kocsi megállították, kiderült akkor, hogy a széna alatt tengeri van elrejtve, amelyet Braics Zsvikó, Radoszaljevics Györgyné, Mitkovits István, Jovanovics Milán és Rapin Milán kamenicai lakosok vásárolták a turjai szállásokon és átakarták csempészni Szerémségbe. A rendőrök kapitányság egyenként 50—50 korona pénzbírságra ítélte a csempészeket és elrendelte a buzának és a tengerinek elkobzását.

Megakadt a bevásárlási igazolványok kiosztása. Újvidék szab. királyi város címére érkezett csomagok kézbesítése körül támadt zavarok következtében a buza vásárlási igazolványok kiadása az újabb nyomtatvány

készlet megérkezéig szünetel. Ez ideig mindössze 176 jelentkezőnek 1167 métermáza buza beszerzése volt csak kiadható a vásárlási igazolvány. A Hadi termény hibájából a város polgársága most nem vásárolhat buzát. Meg kell várni, amíg a Hadi terménynek meg tetszik küldeni a bevásárlási igazolványokat. A termelők illetve azok akik buzával rendelkeznek, öröklési tanusítványokat továbbra is meg kaphatják.

Irodaáthelyezés. Dr. Engelberger Agoston ügyvéd irodáját II. Rákoczy Ferenc (Futaki) ut 25. sz. alá helyezte át.

A város gondoskodik kutakról. Tegnap közöltük az első és második kerület lakosainak panaszát, hogy Häfner gőzmalom kutjának elzárásával az egész környéknek nincs ivó vize. A polgármester azonnal intézkedett, hogy a panaszt orvosolják. A Magyar utcai ovoda és a főgimnázium udvaron levő kutakat fogják használható állapotban helyezni, a közönség ivó vízhez jusson.

Angliában gyors békére fogadnak.

Zürich, július 19.

(Az Újvidéki Hírlap eredeti távirata.)

A londoni lapok jelentései szerint a Lloydsnél az 1916.-os békére és gyors fegyverszünetre kötötték a legtöbb fogadást.

Népgyűlések az irek ellen.

Amsterdam, július 19.

(Az Újvidéki Hírlap eredeti távirata.)

Tegnap negyven népgyűlést tartottak Irország autonómiája ellen. Maxvell tábornok kérésére a 2., 4. és 5. skót tartalék ezredeket Irországba küldték.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Közzési díjak: 10 szög 60 fill. Minden további 10 szög 60 fill. Vastagabb betűből szedett szög 12 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Apró hirdetésekre és jelíges levelekre vonatkozólag felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. Telefon 180.

Irodistanó ki magyarul és németül tud s az irodai teendőkben teljesen jártas, — állást keres. Cim a kiadóban.

Ügyes elarusítónök felvételnek a Nagy Aruházban. (Párisi nagy Aruház)

Rokkant hős, aki balkarjátvetszte, aki szolid intelligens ember bizalmi állást keres, mint pénzbeszedő vagy raktárnok. Cim a kiadóban.

Három szobás lakás mellékhelyiségekkel a belvárosban (Andrássy-utca, Erzsébetter, Petőfi-utca belváros felé eső része, Zrínyi Ilona, Magyar-utca eleje) november elsejére kerestetik. Ajánlatok „Három szobás lakás” jelige alatt a kiadóban adandók le.

Eladó egy menyezetes gyermekágy és egy legjobb gyartmányu gramofon lemezekkel és alványal; bővebbet a kiadóhivatalba.

Kiadóhivatalunkban többféle magyar és német könyv kapható.

ZONGORATANÁRNÓ a k a d é m i a i módszer szerint oktató elvált. Fischehne Mikes Kelemen utca 12.

Irodistanó, ki magyar, német és horvát teveléssel bir, irodai teendőkben jártas, azonnal vagy 1-re állást keres. Cim a kiadóban.

Lavró András cipész üzletében, bárki hozzájuthat olesó talpaláshoz! Finom talpból készít férfi és női feltalpat, sürgös esetben, megis várható. Széchenyi u. 24.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Buzát vámért beörölk.

Az öröltetéshez szükséges *örlési tanusítványt* a városházán (15. ajtó) adják és azt kifejezetten az én malmomra kérje kitállítani.

Akinek saját termésű buzája nincs, az csakis vásárlási igazolvány alapján vehet, melyek szintén ott kap.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgálók.

Faith malom

Újvidék, Kiszácsi u. 3. szám.

Uri szabó üzletemet

Kossuth Lajos u. 52. alól új tűzlethelyiségembe:

Kossuth Lajos u. 27. szám

alá helyeztem át, amellyel megnagyobbítva, tökéletesítve a n. é. közönség fokozott igényeit tudom kiszolgálni.

Tisztelettel

Farkas Mór

űriszabó.